

**Огляд актуальних новин законодавства
за січень 2012 року**

Зміст

1	ВРУ: реєстраційні – ліцензійні коригування	2
2	ВРУ: про перегляд ставок деяких податків і зборів	3
3	ВРУ: щодо вдосконалення порядку здійснення судочинства	4
4	ДПСУ: нова декларація з ПДВ	5
5	ДПСУ: новий План рахунків бухгалтерського обліку	6
6	ДПСУ: за січень звітуємо за новою декларацією з ПДВ	7
7	ДПСУ: щодо порядку відображення податкових накладних та розрахунків коригування, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних в періоді, наступному за періодом їх виписки	8
8	Мін'юст: типовий порядок обробки персональних даних	9

1. РЕЄСТРАЦІЙНІ – ЛІЦЕНЗІЙНІ КОРИГУВАННЯ

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України» № 4223-VI від 22.12.2011р.

Верховна Рада передбачила зміни до деяких законів України, зокрема, до:

1) Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» № 1775-III від 01.06.2000р. Відповідно до коригувань, що підлягають внесенню до нормативно-правового акта:

а) скасовується норма, що передбачає надання разом із заявою про видачу ліцензії виписки із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (далі – ЄДР);

б) розширено перелік підстав, за яких заява про видачу ліцензії залишається без розгляду.

Зокрема, заява лишить поза увагою органу ліцензування, якщо у ЄДР:

- відсутні відомості про заявника;

- наявні відомості про перебування юридичної особи у стані припинення шляхом ліквідації (перебування фізичної особи - підприємця у стані припинення підприємницької діяльності);

- є відомості про державну реєстрацію припинення юридичної особи (державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця);

в) підставою для анулювання ліцензії стане наявність у ЄДР відомостей:

- про перебування юридичної особи у стані припинення шляхом ліквідації (перебування фізичної особи - підприємця у стані припинення підприємницької діяльності);

- про державну реєстрацію припинення юридичної особи (державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця).

2) Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» № 755-III від 15.05.2003р. Серед змін, передбачених до даного закону, хотілося б виділити наступне:

а) до повноважень державного реєстратора віднесено оформлення та видачу витягів із ЄДР;

б) передбачено, що включення відомостей до ЄДР про діючих юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців є безкоштовною послугою;

в) до обов'язків спеціально уповноваженого органу з питань державної реєстрації віднесено:

- забезпечення на його офіційному сайті доступу до відомостей з ЄДР;

- затвердження переліку вищезазначених відомостей (має включати відомості, необхідні для видачі документів дозвільного характеру та ліцензій, зокрема щодо наявності у ньому запису про державну реєстрацію припинення зареєстрованої особи або про перебування зареєстрованої особи у стані припинення);

- забезпечення можливості пошуку всіх зареєстрованих осіб, зокрема за ідентифікаційним кодом, реєстраційним номером облікової картки платника податків, серією та номером паспорта (для осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків).

Дата набрання чинності: 12.04.2012р., за винятком пп. 3 п. 1, який набирає чинності з 13.01.2012р.

2. ПРО ПЕРЕГЛЯД СТАВОК ДЕЯКИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду ставок деяких податків і зборів» № 4235-VI від 22.12.2011р.

Зокрема з 13.01.2012р. підвищуються ставки таких податків і зборів:

- 1) збору за першу реєстрацію транспортного засобу (в середньому на 9%);
- 2) екологічного податку (в середньому на 9%);
- 3) плати за користування надрами (в середньому на 11%);
- 4) плати за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено (в середньому на 9%);
- 5) збору за користування радіочастотним ресурсом України (в середньому на 9%);
- 6) збору за використання поверхневих і підземних вод (в середньому на 11%).

3. ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ СУДОЧИНСТВА

Закон України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо вдосконалення порядку здійснення судочинства» № 4176-VI від 20.12.2011р.

Цей Закон вносить низку змін та доповнень до Господарського процесуального, Цивільного процесуального, Цивільного кодексів та Кодексу адміністративного судочинства, спрямованих на вдосконалення порядку здійснення судочинства в Україні.

Документом, зокрема:

- заборонено судді, який брав участь у розгляді справи, брати участь не тільки у новому розгляді справи у разі скасування рішення, ухвали, постанови, прийнятої за його участю, а й у перегляді прийнятих за його участю рішень, ухвал, постанов за нововиявленими обставинами;
- встановлено обов'язок суду залучати до справи осіб, які не є стороною у справі, якщо при прийнятті позовної заяви, вчиненні дій по підготовці справи до розгляду або безпосередньо під час її розгляду буде встановлено, що рішення суду може вплинути на їх права і обов'язки. Зазначені особи залучатимуться до участі у справі у якості третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору. На думку законодавців, впровадження цих положень сприятиме зменшенню кількості ситуацій, коли розгляд судових справ здійснюється без участі осіб, на права та інтереси яких може вплинути судове рішення;
- визначено, що апеляційний суд відмовляє у відкритті апеляційного провадження у разі, якщо апеляційна скарга прокурора, органу державної влади чи органу місцевого самоврядування подана після спливу одного року з моменту оголошення оскаржуваного судового рішення;
- у господарському судочинстві встановлено 5-денний строк для вирішення судом питання про прийняття касаційної скарги до провадження або про її повернення.

Зазначений строк обчислюватиметься з дня надходження такої скарги до суду;

- відкориговано порядок відкриття апеляційного та касаційного провадження у цивільному та адміністративному процесах;
- прописано нюанси відкриття провадження за нововиявленими обставинами у цивільному судочинстві.

Відповідно до прикінцевих та перехідних положень Закону, заяви про перегляд за нововиявленими обставинами судових рішень у цивільних, господарських та адміністративних справах, з моменту набрання законної сили якими до дня набрання чинності цим Законом включно пройшло 3 або більше років (з підстави появи істотних для справи обставин, що не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи), можуть бути подані протягом 3 місяців з дня набрання чинності цим Законом.

Щодо судових рішень, з моменту набрання законної сили якими до дня набрання чинності цим Законом пройшло менше 3 років, заяви про їх перегляд за нововиявленими обставинами із зазначеної підстави можуть бути подані протягом 3 років з дня набрання ними законної сили.

4. НОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПДВ

Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм та порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» № 1492 від 25.11.2011р.

Цим Наказом затверджено нові форми та порядок заповнення і подання податкової звітності з ПДВ (декларації (загальна, скорочена, спеціальна та для переробників), уточнюючі розрахунки податкових зобов'язань та розрахунок зобов'язань, нарахованих отримувачем послуг, не зареєстрованим як платник ПДВ, які постачаються нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими платниками податків, на митній території України).

Відмітимо, що найсуттєвіше змінився III р. скороченої податкової декларації з ПДВ.

Він стосується розрахунків з ПДВ за звітний період.

Відповідні зміни унесені й до р. VI Порядку заповнення і подання звітності з ПДВ, який присвячений особливостям заповнення скороченої декларації з ПДВ.

5. НОВИЙ ПЛАН РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Наказ Міністерства фінансів України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» № 1591 від 09.12.2011р.

Міністерство фінансів України виклало у новій редакції План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом № 291 від 30.11.1999р.

Новий план рахунків не містить субрахунків. Проте підприємства можуть:

- самостійно вводити субрахунки, виходячи з потреб управління, контролю, аналізу та звітності;
- використовувати субрахунки, визначені Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Мінфіну України № 291 від 30.11.1999р.

Крім того, внесено зміни до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку. Здебільшого змінами уточнено сферу застосування національних стандартів з бухгалтерського обліку підприємствами, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності.

6. ЗА СІЧЕНЬ ЗВІТУЄМО ЗА НОВОЮ ДЕКЛАРАЦІЄЮ З ПДВ

Лист Державної податкової служби № 1420/7/15-3117 від 17.01.2012 р. «Щодо наказу МФУ № 1492 від 25.11.2011р.»

ДПС України нагадує, що 10.01.2012р. (з дня офіційного опублікування) набрав чинності Наказ Міністерства фінансів України № 1492 від 25.11.2011р. «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість». Тож з 01.02.2012р. податкова звітність з ПДВ повинна подаватись до ДПС за формами, затвердженими наказом № 1492.

Внаслідок прийняття Наказу № 1492 форми податкової звітності з ПДВ зазнали змін (порівняно з редакцією наказу ДПА України № 41 від 25.01.2011р.):

- р. III «Розрахунок за звітний період» декларації з ПДВ (скороченої) та уточнюючого розрахунку податкових зобов'язань з ПДВ у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок (щодо діяльності відповідно до статті 209 розділу V Кодексу) доповнено новими рядками з метою реалізації механізму зарахування до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду перевищення суми ПДВ, сплаченої (нарахованої) сільськогосподарським підприємством постачальнику на вартість виробничих факторів, над сумою податку, нарахованого за операціями з постачання сільськогосподарських товарів/послуг, передбаченого п. 209.3 ст. 209 Податкового кодексу України № 2755-VI від 02.12.2010р. з урахуванням змін, внесених Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих норм Податкового кодексу України» № 3609-VI від 07.07.2011р.;
- з метою приведення у відповідність до ст. 50 Податкового кодексу України р. III уточнюючого розрахунку податкових зобов'язань з ПДВ у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок (щодо діяльності відповідно до п. 1 підр. 2 р. XX Податкового кодексу України) доповнено ряд. 19 «Сума штрафу, нарахована платником самостійно у зв'язку з виправленням помилки».

Решта форм звітності, що затверджується наказом, залишилися без змін.

Порядок заповнення і подання податкової звітності з ПДВ також зазнав деяких змін:

- відповідно до п. 49.19 ст. 49 Податкового кодексу України пункт 3 р. III доповнено нормою, яка передбачає, що у разі подання податкової звітності в електронній формі платник повинен здійснити таке надсилання на адресу відповідного органу ДПС не пізніше закінчення останньої години дня, в якому минає граничний строк подання податкової декларації;
- розділи VI та VII приведені у відповідність до вимог п. 209.3 ст. 209 Податкового кодексу України з урахуванням змін, внесених Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих норм Податкового кодексу України» № 3609-VI від 07.07.2011р.

7. ЩОДО ПОРЯДКУ ВІДОБРАЖЕННЯ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ ТА РОЗРАХУНКІВ КОРИГУВАННЯ, ЗАРЕЄСТРОВАНИХ В ЄДИНОМУ РЕЄСТРІ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ В ПЕРІОДІ, НАСТУПНОМУ ЗА ПЕРІОДОМ ЇХ ВИПИСКИ

Лист Державної податкової служба України від 20.12.2011р. № 9749/7/15-3517 «Щодо порядку відображення податкових накладних та розрахунків коригування, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних в періоді, наступному за періодом їх виписки»

Державна податкова служба України у листі № 9749/7/15-3517 від 20.12.2011р. наголошує: якщо податкова накладна та/або розрахунок коригування до неї зареєстровані в Єдиному реєстрі податкових накладних у місяці, наступному за їх випискою (але протягом 20 календарних днів з моменту їх виписки), то покупець товарів вправі відобразити таку податкову накладну (та/або розрахунок до неї) у складі податкового кредиту у місяці їх виписки та включити їх до реєстру отриманих податкових накладних у цьому місяці.

8. ТИПОВИЙ ПОРЯДОК ОБРОБКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ.

Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Типового порядку обробки персональних даних у базах персональних даних» № 3659/5 від 30.12.2011р.

Затверджений Порядок є значно коротшим за його проектний варіант і в більшості своїй визначає права та обов'язки володільця або розпорядника персональних даних, а також основні аспекти щодо обробки персональних даних як у формі картотек, так і у складі інформаційної (автоматизованої) системи, тобто, в електронній формі.

Порядком передбачено, що володільець або розпорядник бази персональних даних (далі – БПД) має проінформувати суб'єкта персональних даних щодо мети обробки персональних даних до моменту отримання від нього згоди. При цьому у документі не зазначено, яким чином має проводитися таке інформування, отож, цілком законним буде повідомлення про мету обробки в усній формі. За умови використання володільцем/розпорядником власноруч розробленої форми згоди, у якій зазначається мета обробки, суб'єкт персональних даних може ознайомитися із її змістом саме перед підписанням.

Зазначено необхідність визначення володільцем БПД мети обробки, складу персональних даних у БПД та її місцезнаходження; порядку внесення, зміни, поновлення, використання, поширення, знеособлення, знищення персональних даних у БПД; відповідальної особи або структурного підрозділу, а також порядку захисту персональних даних, в т.ч. від незаконної обробки та незаконного доступу до них. Все зазначене рекомендуємо викласти у внутрішньому положенні щодо захисту персональних даних володільця БПД.

Слід також зазначити, що відповідно до визначення, наданого структурному підрозділу, організація роботи останнього здійснюється відповідно до його прав та обов'язків на підставі положення про нього. Тобто, якщо організація роботи щодо обробки персональних даних буде здійснюватися не однією відповідальною особою, а цілим структурним підрозділом, вам доведеться розробити для нього окреме положення.

Передбачено, що володільець БПД має вести облік:

- фактів надання та позбавлення працівників права доступу до персональних даних та їх обробки;
- спроб та фактів несанкціонованих та/або незаконних дій з обробки персональних даних.

Яким чином оформлювати вищезазначене, Порядок не пояснює, хоча цілком логічним при запровадженні зазначеної норми було б затвердження відповідних журналів обліку. Але якщо нічого подібного не запропоновано, володільцям БПД доведеться на власний розсуд вирішувати, у якому вигляді буде вестися відповідний облік.

Порядком встановлено, що володільець бази персональних даних може розмежувати режими доступу працівників до обробки персональних даних у БПД відповідно до їх професійних, трудових чи службових обов'язків. Мін'юст передбачає лише можливість проведення відповідних дій, а не необхідність їх здійснення, отже, запропонованого розмежування може взагалі не бути. Але все ж таки, з метою здійснення належного захисту персональних даних, відповідне розмежування стане цілком доцільним.

Міністерство встановлює окремі вимоги щодо обробки персональних даних у формі картотек та у складі інформаційної системи.

Підприємства, що планують обробляти персональні дані у формі картотек, мають дотримуватися наступних вимог:

- документи, що містять персональні дані, формуються у справі залежно від мети обробки персональних даних;
- справи з документами, що містять персональні дані, повинні мати внутрішні описи документів із зазначенням мети обробки і категорії персональних даних;
- картотеки зберігаються у приміщеннях (шафах, сейфах), захищених від несанкціонованого доступу (повинні бути обладнані замком або контролем доступу).

Що стосується обробки персональних даних у складі інформаційної (автоматизованої) системи, то слід розмежувати, що із встановленого Порядком є обов'язковим для виконання, а що може здійснюватися за бажанням володільця.

Отже, документом передбачено такі обов'язкові дії:

- працівники володільця БПД допускаються до обробки персональних даних лише після їх авторизації (процедура отримання дозволу на проведення дій з обробки персональних даних у БПД у складі інформаційної (автоматизованої) системи). Доступ осіб, які не пройшли процедуру ідентифікації та/або автентифікації, повинен блокуватися;
- володільць БПД має забезпечити антивірусний захист в інформаційній (автоматизованій) системі;
- володільць БПД повинен використовувати технічні засоби безперебійного живлення елементів інформаційної (автоматизованої) системи.
- що стосується дій володільця БПД, які він може здійснювати в процесі обробки персональних даних, то слід зазначити наступне:
- в інформаційній (автоматизованій) системі, де обробляються персональні дані, можливо здійснення реєстрації:
- результатів ідентифікації та/або автентифікації працівників володільця БПД;
- дій з обробки персональних даних;
- факту встановлення ознаки «Підтвердження надання згоди на обробку персональних даних у базі персональних даних» за допомогою управляючих елементів веб-ресурсів володільця або розпорядника БПД, інтерфейсів користувача програмного забезпечення;
- результатів перевірки цілісності засобів захисту персональних даних;
- вищезазначені реєстраційні дані можуть аналізуватися відповідальною особою та/або структурним підрозділом.

Якщо відповідну реєстрацію все ж таки було вирішено здійснювати, то з цього випливають обов'язки, що полягають у захисті реєстраційних даних від модифікації та знищення, їх зберіганні, а також наданні відомостей за вмотивованою вимогою для аналізу.